

ДОКЛАД – САМООЦЕНКА

за постигнатите резултати

по иновативната програма „Аз мисля“

през учебната 2020-2021 година

Програмата за самооценка на работата в ОУ „Васил Левски“ Разград по иновативната програма „Аз мисля“ за 2020 – 2021 година предвижда да се оцени постигнатото от учениците от първи, втори, трети и четвърти клас, които са включени в нея и да измери напредъка при прилагането на метода дизайн мислене във втори, трети и четвърти клас, където за поредна година се преподава по този метод.

Изследването се базира на проучване направено под формата на анкети сред учениците от първи и втори клас и разговори с фокус групи с учениците от трети и четвърти клас. Анкетно проучване и преведено и сред родителите на първи и втори клас, както и сред всички учители от начален етап, които преподават по метода дизайн мислене.

През учебната 2020 година уроците по иновативната програма „Аз мисля“ в голямото си мнозинство се провеждаха в класната стая. Това стана възможно заради факта, че учениците от начален етап учиха повече присъствено. Затова промени в методологията на работа почти не бяха необходими.

Дизайн мисленето е водеща методология за креативно решаване на проблеми и създаване на иновации в световен мащаб. В учебна среда дизайн мисленето помага на децата да организират информация и идеи, да вземат решения, да подобряват ежедневни или комплексни ситуации и да придобиват знания и умения.

В програмата „ Аз мисля “ на ОУ „Васил Левски“ гр. Разград са включени 390 ученици от първи, втори, трети и четвърти клас, на които преподават 17 начални учители и 13 учители от целодневна форма на обучение.

В първи клас уроците са организирани под формата на мисии, в които децата решават предизвикателства. В условията на ролева игра те проучват и симулират реални дейности, свързани с професиите:

- Архитект – Сгради в Ню Йорк
- Космонавт – Слънчевата система
- Откривател – Арктическа експедиция /арктическо издание – първа част/
- Еколог – Арктически резерват / арктическо издание – втора част/
- Пътешественик – на гости в Гренландия /арктическо издание – трета част/
- Метеоролог – полезна прогноза за времето
- Автомобилен дизайнер – перфектната семейна кола

Дидактическото съдържание на мисиите, съобразено с изискванията на ДОО е подготвено от консултантската организация „Red Paper Plane“, която е партньор на училището. Тя е предоставила на учителите и помагалата за индивидуална работа на децата.

Второкласниците разработваха годишни проекти по темите „Здрави зъби за лъчезарна усмивка“, „Земята – чиста и зелена“, „Цветята в нашия двор“, „Училище извън училище“, „Здрави от глава до пети“. В тях под формата на интердисциплинарни уроци се разработваха теми от учебното съдържание по Български език и литература, Математика, Околен свят, Човек и природа, Човек и общество, Гражданско образование, различни видове изкуства и физкултура. Темите, включени в програма „Аз мисля“ за втори клас се избират от учителите, които в условията на продължаващ през цялата учебна година коучинг от страна на консултантите от „Red Paper Plane“ подготвят и провеждат заниманията в часовете за иновации.

.В трети клас темите , изследвани чрез дизайн мислене, бяха избрани от децата. Проектите „Моите пари“, „Игрите – древни и вечни“, „Време е за приключения“, „Порасналите деца“ , изискват учениците сами да открият проблем и да търсят решения за него. В работата си по годишните интердисциплинарни проекти преподавателите са подпомогани от експертите на „Red Paper Plane“

В четвърти клас освен дефинирането на проблем, учениците трябваше сами да избират предизвикателства, решаването на които да доведе до реална промяна в заобикалящата ги действителност. Техните интердисциплинарни проекти бяха „Създаваме настроение“, „Книгата – трамплин за творчество“, „Палитра от емоции“, „Да усмихнем ученето“. Преподавателите както също ползват продължаващ коучинг.

Всички учители в редовна и целодневна форма на обучение, ангажирани с иновацията са преминали обучение по преподаване на дизайн мислене от сертифицираното за това сдружение „Red Paper Plane“

Четиригодишният цикъл на иновативната програма „Аз мисля“ е структуриран и развит по модел, който всяка следваща година усложнява матрицата на заданието към учениците. Ако в първи и втори клас предизвикателствата са предложени от учителите, то в трети и четвърти, децата сами избират проблемите, по които ще работят. В четвърти клас от тях се изисква и постигането на реална промяна за подобряване на съществуващото положение, дефинирано от тях като предизвикателство. Целта е техниките за креативно решаване на проблеми да станат част от личностните умения на децата, които те да са в състояние да прилагат в ежедневни или комплексни ситуации, които изискват нестандартен подход.

Проучването си постави за задача да отговори на следните въпроси:

Допринася ли прилагането на иновативната програма „Аз мисля“ за по-добро усвояване на знания от децата в първи, втори, трети и четвърти клас ?

Анализът на резултатите от проучването сред учениците от първи и втори клас показва:

По време на иновативното обучение децата учат пълноценно и развиват любопитството си, когато решават интересни за тях предизвикателства. Мисиите и проектните задачи на интердисциплинарните уроци поставят децата в среда, в която те дефинират реално съществуващ проблем, предлагат начини за решаването му, изработват продукт, свързан с изследванията им и го презентират. Тази поредица от дейности развива редица умения – креативност, работа в екип, презентационни умения и способност за комуникация и публична реч, критично мислене и увереност в способностите. Проектно базираните уроци съдействаха за изграждането на характера на

малките ученици, формирането на адекватни самооценки, умения за социализация с връстниците и просоциално поведение.

Методът „дизайн мислене“ помага на децата да приемат с вдъхновение предизвикателства, да не се страхуват от новото и непознатото, прави ги готови да експериментират в разнообразни ситуации, да са проактивни, когато се сблъскат с проблем. Уменията, придобити по време на мисиите и нагласите, създадени в часовете по дизайн мислене желание за учене и овладяват механизъм за бързо придобиване на разнообразно знание по дадена нова тема.

Изводите са направени на база анкетно проучване сред учениците от първи и втори клас и дълбочинно интервю с фокус групи от тре и четвърти клас.

В проучването под формата на анкетиране са участвали 85 от всичките 88 първокласници и 110 от всичките 117 ученици във втори клас. Иновативните уроци са изключително предпочитани от децата. Запитани дали харесват участието си в мисии 81 първокласници и 104 второкласници отговарят положително. Има и възклицателни отговори „Да, много!“. Само 2 деца по едно от първи и едно от втори клас отговарят, че не искат мисии, а 6 нямат мнение.

Подобни стойности на одобрение - 80 при първокласниците и 101 при второкласниците са регистрирани на въпроса искате ли мисиите да продължат. Отрицателните отговори тук са три, а децата без мнение 7.

Независимо от факта, че формирането на умения не се поддава на количествено измерване, налице са резултати, които показват, че иновативните уроци по дизайн мислене помагат на децата да придобиват разнообразни знания и да изграждат ключови за съвременния живот стратегии за усвояване и преработване на информация.

Най-голям напредък е регистриран в отговорите, свързани с екипната работа. 54 от всичките 85 първокласници и 61 от запитаните 110 второкласници отговарят, че предпочитат да работят в екип. 110 деца от двете групи, което е над 50% от всички анкетираните отговарят че по време на уроците по дизайн мислене най-много обичат екипната работа. 89 от децата казват, че работата с приятел също им харесва. Само 4 ученика един в първи и 3 от втори предпочитат да работят сами в иновативните часове.

Голямото мнозинство от децата 116 / 45 от първи и 71 от втори/ обичат много изработването на продукт в часовете по дизайн мислене. Ученето чрез правене им помага да осмислят наученото и 83 от запитаните / 22 в първи и 61 във втори клас/ казват, че любимият им момент е презентирането на проекта на техния екип,, Прави впечатление, че умението за презентиране, което е свързано с развитието на речта и

публичното говорене се усвоява в прогресия, като второкласниците го припознават като любимо занимание доста повече от децата в първи клас. Подобна тенденция на надграждане се отчита и в уменията да се вземат решения. 14 първокласници харесват този процес, докато година по-късно той е предпочитан от 31 деца. 6 първокласници харесват спорете в екипа по време на уроците по дизайн мислене, а във втори клас дискусияният формат е одобрен от 13 ученици. Алгоритъмът при подготовката на мисиите започва с опознаване на проблема, който децата започват с родителите си възрастни. Този процес позволява активното участие на родителите в заниманията, тяхната ангажираност и създава удовлетворение от учебния процес в цялото семейство. Повече от 30% от децата – 31 в първи клас и 42 във втори отбелязват, че любимото им занимание по време на мисиите е подготовката по темата със семейството.

Оценките на децата за наученото по време на мисиите показват също формирането на важни за съвременния човек ключови компетентности. Освен познавателните резултати, отбелязани от 149 деца, които по време на мисии научават интересни неща за света и хората, високи са самооценките за придобитите комуникативни умения. 74 ученици / 30 от първи и 44 от втори клас/ са научили как да представят пред публика готовите си проекти, 67 как се прави план за последователно решаване на проблем, 60 са се научили да си свършват работата докрай, а 17 са придобили уменията да убедят другите да приемат идеята им.

Обучението в условия на симулация на реални проблеми помага на децата да си изградят адекватна самооценка, изостря любопитството им и интереса към знанието. Попитани в какви мисии биха участвали децата са посочили 48 различни професии. Сред тях има един, който иска да се организира мисия „Президент“ други единични предложения са за „Принцеса“, „Създател на мемета“, трима искат да се пресъздаде мисия „Програмист“, един „Спасител на хора и животни“.

Анализът на резултатите от проучването сред учениците от трети и четвърти клас показва:

Проучването сред фокус групите в 8 паралелки от трети и четвърти клас, проведено по метода на дълбочинното интервю, затвърждава напредъка, регистриран при формирането на умения в първи и втори клас. По големите ученици, които поредица от години учат по метода на дизайн мисленето, категорично одобряват иновативната програма „Аз мисля“. Те считат, че работа в екип им помага да се допълват, да дават най-доброто от себе си за общия успех, без да се притесняват от провал и дефицити в

уменията. Доминира усещането на децата, че докато учат се забавляват и това изгражда у тях позитивни нагласи към ученето и удовлетворение от постигнатото. Всички те искат проектобазираните уроци да продължават и да обхващат все по голям дял от учебната програма.

• ***Помага ли иновацията за успешното формиране на умения в сравнение с традиционния метод на обучение ?***

Основният материал, с който децата преминават през мисиите, е техният дневник. Развитието на децата по време на мисиите се следи с картата за умения. Тя е индивидуална за всяко дете. Прогресът по тези умения се засича на четири пъти по време на програмата.

Ключовите умения и способности, които според учителите и децата са развивани през годината са:

• Способността да правят връзки между предимно несвързани неща, да откриват сходства в разнородна информация и да намират нови, необичайни приложения на предмети;

• Способността да генерират разнообразни решения на предизвикателство, да правят опити за планиране на последователни стъпки, с които да изпълнят собствените си идеи, т.е. да решават проблеми;

• Способността да задържат вниманието си върху един или няколко стимула, т.е. развитие на търпение и концентрация.

• Развиване на емпатия – умения да живеем, работим, играем заедно, разбирайки, че сме различни, да изразяваме емоциите си на глас.

• Взаимодействие в екип – децата да проявяват отговорно и добронамерено поведение спрямо другите хора и техните идеи за постигане на общ резултат.

• Увереност – начинът, по който посрещаме непознати ситуации и стратегията, по която решаваме да действаме, развитие на позитивно отношение към нови ситуации.

• Презентиране – способността да предадем систематизирана информация пред други хора с цел да им обясним свои действия или идея, да можем да разкажем история.

• Отговорност за постигането на обща цел;

Освен че се усвояват трайно умения, на които не се набляга при традиционния начин на преподаване, налице е изключително висока позитивна нагласа у децата спрямо

иновативните уроци. Мисиите се одобряват почти 100 % от учениците, което повишава мотивацията им за включване в учебните занимания.

Дори по време на дистанционното обучение, часовете по иновативната програма дизайн мислене, останаха най-предпочитане от децата, а подкрепата от страна на родителите, при изследването и изработването на продуктите, не спадна в сравнение с периода, когато децата ходеха на училище и се обучаваха в класната стая.

Положителните нагласи са основа и за изграждане на личностна самооценка, според която детето ще се чувства успяло в училище и приобщено към средата там, без страх от неуспех или провал, които се формират при стандартното преподаване и оценяване .

Освен усвояването на т.н. меки умения, иновативната програма във втори, трети и четвърти клас, която бе разработена въз основа на учебното съдържание, показва че проектно базираните интердисциплинарни уроци са дали на децата необходимите знания, включени в задължителния образователен стандарт по темите, включени в програмата „Аз мисля““. На тестовите проверка за знания по предметите „Математика“ „Български език и литература“, „Околен свят“, „Човекът и природата“, „Човекът и обществото“ по които са разработени уроци с дизайн мислене е постигната успеваемост между 75 и 100% от задължителните знания, които учениците трябва да усвоят в училище.

• *Повишава ли прилагането на иновативния метод на обучение капацитета на учителите, натоварени с реализация на програмата „Дизайн шампиони“?*

Тази година в проучването са включени 16 преподаватели от начален етап, които работят с първи и втори клас. Предвид изцяло положителните нагласи към иновацията от страна на учителите от трети и четвърти клас, те са участвали в процеса на самооценката с анализ, насочен към качествените показатели за постигнатото с учениците.

От 16 анкетираните преподаватели 14 считат, че дидактическото съдържание на иновативната програма „Аз мисля“ е разработено въз основа на учебното съдържание и методът дизайн мислене допринася за по-доброто и по-лесно усвояване на преподавания материал от децата. 8 от запитаните учители заявяват, че придобитите от децата умения в часовете на иновативната програма им помагат да усвоят по-добре знанията и в часовете с традиционно преподаване.

Като най-голямо предимство на проекта базираните уроци, учителите посочват трайните умения на децата да работят в екип и уменията им да презентират създадените от тях по време на уроците продукти. Самостоятелното планиране на поредица от действия и създаване на устойчив интерес към познавателните дейности са другите предимства на метода дизайн мислене, смятат учителите.

Учителите, включени в проучването смятат, че прилагането на иновативния метод ги обогатява в професионално отношение и им помага да се развиват като педагози. 12 или 75% от запитаните се чувстват удовлетворени професионално от участието си в иновативната програма на училището, трима са с по-скоро положителни нагласи в това отношение и само един е недоволен.

Изследването на трудностите, които срещат учителите, ангажирани с иновацията показва, че само един от учителите не изпитва трудности при подготвянето на уроците с дизайн мислене, двама признават че им е много трудно, а голямото мнозинство от 13 преподаватели смятат, че се справят благодарение на обучението и продължаващия коучинг от страна на консултантите, осигурен от училището преди началото на учебната година и по време на нея.

Запитани за притесненията, които имат преподавателите по дизайн мислене, отговорите се групират така: 100% от учителите активно подкрепят промените в преподаването, защото те правят училището различно и предпочитано от родителите. 4 от всички запитани работят без притеснения, убедени, че промените са много полезни и за децата. Петима подкрепят иновацията, но се страхуват, че заради нетрадиционните часове учениците ще имат пропуски в знанията, които ще бъдат отчетени в резултатите на НВО.6-ма преподаватели признават, че иновативните уроци изискват от тях да търсят допълнителни материали по изучаваната тема, а на други трима се налага да отделят повече време от обикновено за подготовка на заниманията по дизайн мислене.

Преподавателите, които използват метода дизайн мислене обаче вече оценяват децата не в тясното поле на показаните конкретни знания по предметите, а наблягайки на техните меки умения, които ще им помагат да се учат, развиват и адаптират през целия живот.

8 учители от начален етап, които прилагат иновацията вече за трета и четвърта година дават качествени характеристики на постигнатото. Те са убедени в ползите от иновативната програма. Според тях методът дизайн -мислене помага във всички аспекти: образователни, възпитателни, извънкласни. В часовете, когато се използва този метод за преподаване, ученикът не е поставен в условия на напрежение, където ще бъде

критикуван за грешен отговор. Напротив, насърчават се неговите силни страни. В екипната работа има поле за изява на всички и всеки се чувства значим - и тези, които се справят бързо с ученето и тези, на които им е по трудно да преработват информация и да възпроизвеждат знания. Концентрацията в тези часове е силна и тя помага на децата да си изработят устойчиво внимание, което им е нужно и много полезно и за всички останали занимания в училище и в живота., смятат учителите в трети и четвърти клас.

Ангажираните с иновацията учители сами се усещат новатори сред училищната общност. Това повишава техния личен професионален капацитет, като едновременно с това променя и професионалната среда в училището, прави климата в него възприемчив за нововъведения. Подкрепата, която учителите, включени в иновацията, получават от ръководството на учебното заведение, от родителите и най-вече от децата им помага да се формират като лидери и сами да търсят нови предизвикателства в преподаването.

• *Одобряват ли родителите прилагането на иновативния метод „дизайн мислене“ в училището и подкрепят ли училищното ръководство в стремежа му да развива иновацията?*

Родителите са отлично информирани за работата на училището по иновативната програма и за участието на техните деца в нея. Оценката им за резултатите от работата по програмата „Аз мисля“ е категорично положителна. От включените в допитването 175 семейства 69 са родители на първокласници, а останалите 107 на деца от втори клас между 85% и 100%. От тях 162 са заявили категорично одобрението си за иновативната програма „Аз мисля“, 7 нямат мнение, а 6 не я харесват.

161 семейства или около 95% от анкетиранияте смятат, че училищният екип трябва да продължи да развива програмата и в бъдеще, 12 не могат да преценят, 2 от анкетните листове са оставени без отговор, но отрицателно становище не дадено.

Според преценката на учителите, участвали в проучването, иновативната програма укрепва връзките на родителската общност с училището, сближава родители и деца на ниво семейство и повишава желанието и мотивацията им да си сътрудничат и взаимодействат. Родителите се чувстват партньори в образователния процес и подкрепата им за училището и неговите политики расте.

Създава ли иновативната програма добавена стойност към образователния продукт, предлаган от ОУ „Васил Левски“ Разград и спомага ли за повишаване авторитета на училището в общността?

Иновативната програма „Аз мисля“ е важна и съществена част от набора от училищни политики, с които ОУ „Васил Левски“ – тр. Разград модернизира работата си, така че да предлага образователен продукт, съответстващ на нуждите на XXI век.

Въвеждането на дизайн мисленето като метод на обучение създава условия за пълно развитие на личностния потенциал на всяко дете. Уменията за справяне с реални предизвикателства, на които се набляга още в първи клас, силно мотивират децата и ги приобщават към училището като територия, създадена за тях.

Този холистичен подход помага децата да се изграждат като уверени личности, за които училището е място, което им предлага развитие и самоосъществяване. Положителните нагласи се споделят от родителите. **141 семейства от всичките 175 включени в проучването или над 80% декларират, че биха препоръчали ОУ „Васил Левски“ на свои познати и близки семейства заради иновативната програма в която се използва методът дизайн мислене.**

Високите нива на одобрение от страна на местната общност към училището го превръщат в институция, чийто образователен продукт се приема и оценява като съвременен, конкурентен, ориентиран към изискванията на бъдещето. Всички тези характеристики са част от високата добавена стойност, която иновативната програма „Аз мисля“ добавя към останалите дейности на училището, насочени към обучение, възпитание и личностно формиране на учениците, избрали да учат в ОУ „Васил Левски“ Разград.

Изготвил: Стела Ковачева